

JUHÁSZ FERENC

Kristály-súly szívverésű ember-világítótorony

Mert az voltál!
Kristály-súly szívverésű ember-világítótorony.
Zárt és rejtelmes, mint egy atom.
Elpusztításra-sose-váró, mint minden hatalom.
Nyárhajnali virradás-rózsafény és temető-szagú alom.
Halál-jövő, hisz halál-alkalom.
Sejtelek bánat-virág egy ős-kezdeti vérző alkonyon.
Tisztaság.
Pusztaság.
A reményből kifakadt elmúlás-ág.
Sose-vénülő ifjúság.
Szederfa fehér ikraujj-gyümölcsű lombzenéje,
viharzárpor-kéje
laza-lágy szomjúság,
zöld szomorúság.
Halál-kiválasztott: győztesen megölt szigorúság.
Te előre-megfeszített lét-tudat, tarkón-lőtt világegyetem.
Te egyetlenem és mégse egyetlenem,
akire szívemet bízta, míg felnőtté zuhantam.
Te mindig-remény
balga fény,
hiszékeny, gyermeteg tévedés.
De meghalni ez se kevés.

A múlt héten találkoztam veled.
Veled?
Nem veled.
Hiszen aki eleven még,
mert élet-hit, élet-akarat, élet-szentség,
hogyan találkozhatna a régen sírgödörbe lóttal,

*Petőfi Sándorral és a Petőfi Sándor-azelőttel,
a már föld-kosszá rohadt ifjúság-múltidővel?
Hisz ha a Földgolyóban élve befelé és lefelé halad
csak csontvázat talál, kopasz csont-torony-gótikát,
leesett alsó-állkapcsú, üres szemgödrű, tátott koponyát,
fogsoros csontbuborék-ásítást, szőrtelen hártanyagömb-szavakat.
A múlt héten találkoztam veled.*

*Nem, nem veled, de feleségeddel: Fífivek,
egy élelmiszer-boltban, találkoztam az asszonyöreg-kicsivel,
bottal botorkált, félig vakon,
mint az ősz, mosolytalan mégis-bizalom.
Azt mondta: „Feri, még mindig bánt, hogy talán
meg tudtam volna menteni Miklóst. Hiszen ha élve nézne rám,
maguk biztos jó barátok lennének Miklóssal.”*

*S én megcsókoltam őt:
a vaksi, öreg tántorgó kicsi nőt.
Behavaztam pislogás-sziromözönnel, az őszi lombhullás-riadóval.
Mint a fehér gyászt, télen marékkal szórt konyhasóval.
Fölgyújtottam öreg szép szóval.*

*S égtünk aztán mindketten,
mint fölgyújtott avarkazlak a temetőkertben.*

*Szívembe tettelek, szívembe teszlek.
Azért tegezlek.
Minden verseskönyved ott szorong
kamaszkorom óta könyvespolcomon.
Egy antikvárium raktárából vettem őket a Múzeum-körúton,
s te forogsz bennem, mint a cigány hajtotta talicskás köszörű-korong,
s szikra-köpése,
meg a késél édes szenvedése,
szétárad véremben, kiló szememből, villámokként ugrál arcomon.
Hisz alig élt, amíg élt
a világítótorony sötétség-kaszabolás,
hisz te sem voltál más:
elevenen járkáló halálraítélt!
Pedig voltak, akik kinevettek.
Barátaid barátaim lettek,
akik elhittek, gyűlöltek, rád nevettek, szerettek:
te Halál-halász,*

Élet-kalász,
Áldozat-Aranyszerleg,
akinek kehely-öblébe epét keverték.
Üvegharang, akit vak kézzel a megalázás-sziclához vertek!

Bronz-karámfának dőlő bronzszobrodat én avattam Borban,
a haláltáborban.
S a rézbánya oly mély volt, mint a Himalájában
a sárgán virágzó tibeti völgy, s a völgy világmély torkában
a lefelé csigavonal autóút réz-koszorú talpán
a gigászi teherautók, mint miniatűr gyufásdobozok,
pedig nyolc kerekük, s a szikrázó keréktárca-dobok
vastagok voltak, mint a szuszogó bálna-orkán,
s mégis a titáni fordított réz-süvegben
a fordított méhkas szalmafonat szívüregben
a telihold kerekű teherautók oly picinyek voltak a rézpecséten,
mint a feketepettyes piros katicabogarak a fűkalász zöld hüvelyében
a kéken
rezzenő fölვágott, nyitott szív hús-alja izomtölcsér-csücskében
s nyüzsögtek a piros pontok, a fenékiszap enyvébe keverték
s száradt az alkonyvér a szívűtét-szikén, operáló-késen.
S körben a titáni tölcser-völgy sárgán és sejtelmesen virágzott,
mint a tavaszi aranyeső-bokrokkal áldott
boldog kert, mint a nyáréji tejút-hányadék égbolt.
Így volt!
És te nem lehettél velem,
hisz tarkón-lőtt a Gyűlölet, holtan sírba-rúgott a Félelem.

Egyszer talán láttalak is Bián,
mert gyerekként néztem a halálmenetet:
folytak, csoszogtak át a Fő-utcán csámpásan, reménytelenül
a szántóföldek vége esőlatyak sár-országúton, a magyar Via Dolorozán,
Via Appián
ahol Jézus hurcolta vért köpve, rogyadozva hatalmas tövis koszorú gó-
lyafészek-kalapban a keresztet,
ahol húszezer meztelen férfit, a lázadókat, keresztre szögeztek
s azok gyűrődtek, vonaglottak, mint horogra tűzött kukac, giliszta,
s azok aszalódtak, horpadtan ráncolódtak, mint a szilva-korongos szita,
s ki merte hinni akkor, hogy megmenekül?
Akit szuronypuskás csendőrök kísértek:

sok zöldláng-kakasfarok tollesokros, fekete bársonykalapos sárga kísértet.
S nézte a falu a százezer düllelt darázs-szemű vánszorgó élő tetemet.

Akit a gyűlölet megaláz, aztán majd betemet.

Vagy be se temet.

De otthagy halottan a hóban:

kinyílt pipacshoz hasonló szájjal, lihegéstelen fogsor-riadóban.

Ki vagy te Barátom?

Nemcsak az, aki voltál.

Hiába jajgatok, belátom.

Hiszen csak az vagy, amit szoltál!

Emberkönny-sós

titok-óceán Radnóti Miklós.

Óceánsós bánat,

halál-öröm, élet-temető,

mennyei tető,

tizenegyezer-méter befele-láz

só-súly megváltó mély-virág titok-varázs,

zárt özönlés, lágy ringás, nehéz zokogó víz-lobogás,

akiben áldozat, kárhozat, bűn, éhség, párdúc-ragadozás,

halottak lombhullása óceán-alja vak avar,

átkozat, kárhozat, korhadás, rothadás,

sivár düllelt izzás: szemgolyó-parázs,

aki mégis tükre vagy a rád néző csillag-téboly éjszakának,

aki örökké teherbe esel mégis,

magzatvizedben nyüzsög a halál és a remény is

millió alakú titok-alak,

takonylepedő lengés óriás, öldöklő fény-salak,

lámpa-barlang-száju szörny-dobozok, világító üstökös-halak.

Mert te vagy a megmaradás,

megszületés,

örök ringatás, befejezhetetlen temetés,

kikezdheterlen boldog anyaméh, végzet-teremtés.

Az áldozat és az áldozati kés,

örökös bánat-aratás, boldog szent megfeszülés.

*S úgy állsz ki könny-vízesés
önmagadból:
a körötted tenyésző só-súlyú végtelen habból,
a titok-óceán élet-ravatalból,
mint Isten szívébe döfő iszonyat-fényszigony
világítótorony.*

